

БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН САЙДЫН ТУШААЛ

2021 оны 07 сарын 22 өдөр

Дугаар 166

Улаанбаатар хот

Төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Монгол Улсын яамны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.13 дахь заалт, Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 407 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1.“Барилга, хот байгуулалтын салбарт хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах төлөвлөгөө /2021-2030”-г хавсралт ёсоор баталсугай.

2.“Барилга, хот байгуулалтын салбарт хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах төлөвлөгөө”-г хэрэгжүүлэн, үйл ажиллагаандаа тусгаж ажиллахыг холбогдох нэгжийн дарга нарт үүрэг болгосугай.

3.Энэ төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авч ажиллахыг Бодлого, төлөвлөлтийн газар (Б.Гүнболд)-т, төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар (О.Лхагвацэдэн)-т тус тус даалгасугай.

Б.МӨНХБААТАР

151030530

Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2021 оны
07 сарын 26 өдрийн 186... тушаалын хавсралт

БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН САЛБАРТ ХҮЛЭМЖИЙН ХИЙН ЯЛГАРЛЫГ БУУРУУЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

/2020-2030/

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүлэх байгууллага	Хэрэгжих хугацаа
<p>Зорилго</p> <p>Барилга, хот байгуулалтын салбарын уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, түүнд дасан зохицох, хүлэмжийн хийг бууруулах талаар хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний зорилго нь барилга, хот байгуулалтын салбарыг Монгол орны цаг уурын нөхцөлд тохирсон, ногоон, тогтвортой хөгжлийн шаардлагад нийцүүлэн хөгжүүлж, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулахад оршино.</p>						
<p>Үр нөлөө</p> <p>(Үр нөлөөний шалгуур үзүүлэлт)</p> <p>Барилга, хот байгуулалтын салбарын үйл ажиллагаа ногоон, тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлалд суурилан хөгжих боломж нөхцөл бүрдэж, эрчим хүч, усны хэмнэлттэй, байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд ээлтэй, барилгын материалын үйлдвэрлэл нэмэгдэн, уур амьсгалын өөрчлөлтөд үзүүлэх барилга, хот байгуулалтын салбарын сөрөг нөлөөлөл багасна.</p>						
<p>Зорилт 1: Барилга, хот байгуулалтын салбарын хууль тогтоомж, норм, нормативын баримт бичгийг ногоон, тогтвортой хөгжлийн шаардлагад нийцүүлэх</p>						
<p>Үйл ажиллагааны чиглэл 1.1: Хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах арга хэмжээг барилга, хот байгуулалтын салбарт хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх хууль, эрх зүй, санхүүгийн зохистой бүрдүүлэнэ..</p>						
1.1.1	Хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицохтой холбоотой зохицуулалтыг барилга, хот байгуулалтын салбарын болон	Хот байгуулалтын тухай, Барилгын тухай, Орон сууцны тухай, Хот суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай, Төсвийн тухай, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн	Ногоон, тогтвортой: - хот төлөвлөлт, - барилга, - барилгын материалын үйлдвэрлэл, - санхүүжилт - хэмжих, тайлагнах, нотлохтой	БХБЯ-ны БТГ ХБГХБХЗГ ББМУБХЗГ НААИДББХЗГ ТЗУГ	Холбогдох яамд	2021-2023

	холбогдох бусад хуулиудад нэмж тусгах	хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль гэх мэт холбогдох бусад хуулиуд	холбоотой эрх зүйн орчин бүрдсэн байна.			
1.1.2	Ногоон барилга байгууламжийг дэмжих санхүүгийн хөшүүргийн эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх	<ul style="list-style-type: none"> - Татварын багц хууль - Төсвийн багц хууль - Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль 	Ногоон барилга байгууламжийг дэмжих татвар, урамшуулал, даатгал, батлан даалтын тогтолцоо эрх зүйн орчин бий болсон байна.	БХБЯ-ны БТГ ББМУБХЗГ ТЗУГ СХОГ	СЯ ХЗДХЯ ҮХГ	2022- 2023
1.1.3	Барилга, хот байгуулалтын салбарын норм, нормативын баримт бичгийг ногоон, тогтвортой хөгжлийн шаардлагад нийцүүлэн боловсруулж, батлуулах	<ul style="list-style-type: none"> - Хотын бүсчлэлийн нийтлэг дүрэм - Ногоон хотын төлөвлөлтийн стандарт - Тогтвортой хот ба олон нийтийн хамтын үйл ажиллагааны стандарт - Пассив барилгын стандарт - Дотор орчны агаарын чанарын стандарт - Бусад 	Батлагдсан дүрэм, журам, стандартын тоо	БХБЯ-ны БТГ ХБГХБХЗГ ББМУБХЗГ НААИДББХЗГ СХОГ	БХТ	2021- 2023
1.1.4	Ногоон хот, суурин, барилга байгууламжийн үнэлгээний журмыг боловсруулж, батлуулах	Ногоон хот, суурины үнэлгээний аргачлал	Батлагдсан дүрэм, журам, стандартын тоо	БХБЯ-ны ХБГХБХЗГ БТГ	БХТ ГЗБГЗЗГ БОАЖЯ ЭХЯ ЭХХ ОБЕГ	2023-2025

	<ul style="list-style-type: none"> - Ногоон барилга байгууламжийг үнэлж, гэрчилгээжүүлэх журам - Ногоон барилгын материалыг үнэлж, гэрчилгээжүүлэх журам - Барилгын эрчим хүчний хэрэглээний ангилал, зэрэглэл тогтоох, шошгожуулах журам - Барилгын амьдралын мөчлөгийн үнэлгээний журам - Уур амьсгалын өөрчлөлтийн эмзэг байдал, эрсдэлийн үнэлгээний журам 	<p>БХБЯ-ны БТГ ББМУБХЗГ НААИДББХЗГ</p>	<p>БХТ БОАЖЯ ЭХЯ ЭХЗХ ОБЕГ</p>	<p>2021-2023</p>
Үйл ажиллагааны чиглэл 1.2: Барилга, хот байгуулалтын салбарын удирдлага, бүтэц зохион байгуулалтыг оновчтой болгох				
<p>1.2.1</p>	<p>Ногоон барилгын зөвлөлийг чадавхжуулж, тасралтгүй хэвийн ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх</p>	<p>Ногоон барилгын зөвлөлийн үйл ажиллагаа тогтмолжиж, барилга, хот байгуулалтын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах болон эрчим хүчний хэмнэлттэй барилга байгууламжийг гэрчилгээжүүлэх, шошгожуулах тогтолцоо бий болсон байна.</p>	<p>БХБ-ын сайдын тушаал</p>	<p>БХБЯ-ны БТГ ББМУБХЗГ АНЗДТГ</p> <p>ЭХЯ ЭХЗХ</p> <p>2021- 2023</p>
<p>1.2.2</p>	<p>Барилга, хот байгуулалтын асуудал</p>	<p>Засгийн газрын тогтоол</p>	<p>Албан тушаалыг бий болгож, үйл</p>	<p>СЯ ХЗДХЯ</p> <p>2021</p>

	эрхэлсэн захиргааны байгууллагын ногоон асуудал хариуцсан орон тоо (албан тушаал)-г бий болгох	төрийн төв бүтцэд барилгын асуудал хариуцсан орон тоо (албан тушаал)-г бий болгох	ажиллагааг жигдрүүлсэн байна.				
Үйл ажиллагааны чиглэл 1.3: Барилга, хот байгуулалтын салбарт хүлэмжийн хийг бууруулах, уур амьсгалын өөрчлөлтөд тэсвэртэй байдлыг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн шинжлэх ухаан, инновац, техник технологийг хөгжүүлнэ.							
1.3.1	Барилгын дахин барилгын үйлдвэрлэх техник нэвтрүүлэх	хог хаягдлыг боловсруулан материал зэрэг шинэ технологийг нэвтрүүлэх	Судалгааны ажлын тайлан, төслийн баримт бичиг	Шинэ техник технологийг нэвтрүүлсэн барилгын материалын үйлдвэрийн тоо	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ	БОАЖЯ, АНЗД	2021-2030
1.3.2	ВІМ буюу барилгын мэдээллийн загварчлалаар барилгын нэгдсэн загвар гаргах технологийг нэвтрүүлэх	ВІМ технологи	Технологи нэвтрэх хувь хэмжээ	Технологи нэвтрэх хувь хэмжээ	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ	БШУЯ	2021-2025
1.3.3	Барилга, инженерийн бүтэц, барилгын материалын үйлдвэрлэлд ногоон технологийг нэвтрүүлэх	Эрчим хүч, ус хэмнэлтийн шинэ техник технологи нэвтрүүлэх эрдэм шинжилгээ, судалгаа ажлын тайлан	Барилга, инженерийн дэд бүтэц, барилга, барилгын материалын үйлдвэрлэлд шинээр нэвтрүүлсэн нөөцийн хэмнэлттэй техник технологийн тоо	Барилга, инженерийн дэд бүтэц, барилга, барилгын материалын үйлдвэрлэлд шинээр нэвтрүүлсэн нөөцийн хэмнэлттэй техник технологийн тоо	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ НААИДББХЗГ	БШУЯ Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага	I ээлж 2021-2025 II ээлж 2025-2030
1.3.4	Дулааны цахилгаан станцуудын хаягдал үнсийг барилгын материалын үйлдвэрлэлд хэрэглэх боломжийг судлах	Судалгааны ажлын тайлан	Үнсний орцтой барилгын материалын нэр төрөл, тоо, хэмжээ	Үнсний орцтой барилгын материалын нэр төрөл, тоо, хэмжээ	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ БХТ	ЭХЯ	2021-2022
Үйл ажиллагааны чиглэл 1.4: Барилга, хот байгуулалтын салбарын хүний нөөцийг чадавхжуулна.							
1.4.1	Барилга, байгуулалтын салбарын хот	Сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөр	Сургалтад хамрагдсан хүний тоо	Сургалтад хамрагдсан хүний тоо	БХБЯ-ны ТЗУГ	БХТ	Жил бүр

	хүний нөөцийг ногоон, хот төлөвлөлт, барилгын зураг төсөл боловсруулах, барилга угсралт, материалын үйлдвэрлэлийн чиглэлээр чадавхжуулах			Салбарын ТББ-ууд
1.4.2	Их дээд сургуулийн оюутнуудад ногоон, хот тогтвортой төлөвлөлт, барилга, барилгын материалын үйлдвэрлэлийн талаар мэдлэг олгох	Сургалтын хөтөлбөр	Ногоон, тогтвортой хот төлөвлөлт, барилга, барилгын материалын үйлдвэрлэлийн сургалтад хамрагдсан төгсөгчдийн тоо	БХБЯ-ны ТЗУГ БШУЯ, ИДС-иуд Жил бүр
1.4.3	Дулааны алдагдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй барилгад дэмжлэг үзүүлэх, урамшуулах арга хэмжээний талаар олон нийтэд мэдээлэл түгээх замаар ногоон барилгын эрэлтийг нэмэгдүүлэх	Мэдээлэл, сурталчилгаа, хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслийн контентууд	Иргэдийн мэдлэг, мэдээлэл нэмэгдсэн байна.	БШУЯ, АНЗД олон нийтийн хэвлэл, мэдээллийн байгууллагууд Жил бүр
Зорилт 2: Барилга, хот байгуулалтын салбарын эрчим хүчний үр ашгийг дээшлүүлэх замаар ногоон, тогтвортой барилга, хот байгуулалтын салбарыг хөгжүүлэх				
Үйл ажиллагааны чиглэл 2.1: Ногоон хот төлөвлөлтийг хөгжүүлнэ.				
2.1.1	Хүн амын нутагшилт, суурьшил, бүс нутгийн хөгжлийн тогтолцоонд суурилсан хот, тосгоны хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө (ЕТ) батлуулах	Шинээр боловсруулсан: Нийслэл, 1 бүсийн тулгуур төв, 1 аймгийн төв, хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө Хэрэгжүүлсэн: Уул уурхайн үйлдвэрлэлийг түшиглэн	Ногоон хөгжлийн зарчмыг тусган боловсруулснаар: Хот байгуулалт, газар ашиглалтын бүсийн төрөл Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж, дахин	СЯ БОАЖЯ УУХУЯ АХБ НЗДТГ Булган аймаг болон бусад холбогдох I ээлж: 2021-2023 II ээлж: 2021-2025 III ээлж: 2025-2030

		хөгжүүлэх хот, тосгоны (сумын төв) хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө-2	боловруулах үйлдвэрийн тоо Суурьшлын ногоон бүсийн хэмжээ (га) Унднаас бусад хэрэгцээнд цэвэршүүлэн ашиглаж буй гадаргын болон хуримтлуулсан усны хэмжээ (м³) Инженерийн бэлтгэл ажлын хүрээнд хийж гүйцэтгэх үерийн далан, сувгийн хэмжээ (км)		аймгуудын ЗДТГ	
Үйл ажиллагааны чиглэл 2.2: Барилга, барилгын материалын үйлдвэрлэлийг ногоон, тогтвортой хөгжлийн зарчимд нийцүүлэн, эрчим хүчний үр ашгийг дээшлүүлнэ.						
2.2.1	БМУ-дийн цахилгаан, жилийн статистик мэдээллийн сан үүсгэж, тогтолцоог бий болгох	нүүрс, ус, дулааны хэрэглээний тоо	Байгууллагын дотоод статистикийн мэдээний маягт	Байгууллагын дотоод статистикийн мэдээний маягыг ҮСГ-тай хамтран баталсан байна. Үндэсний хэмжээнд БМУ-дийн хүлэмжийн хийн ялгарлыг тооцох, тайлагнах, нотлох суурь мэдээлэл бүрдсэн байна.	БХБЯ-ны ТЗУГ-ын СМТХ, ББМУБХЗГ, ҮСГ БМУ-үүд	2021-2022
2.2.2	Улаанбаатар, Эрдэнэтийн станцуудын гидратын шүүх нэвтрүүлэн барилгын гарган авч ашиглах	Дархан, цахилгаан утааг шохойгоор технологи “энергогипс”- материал	Барилгын материалын үйлдвэрийн төсөл	Барилга, хот байгуулалтын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарлын багассан хэмжээ (мян.тн. CO ₂ экв.), Бууруулсан хүлэмжийн хийн	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ	ЭХЯ БОАЖЯ 2021-2024

			ялгарлын хэмжээ (мян.тн. CO ₂ экв.)			
2.2.3	Орон нутагт байршилтай “нүхэн” зуух бүхий шохойн үйлдвэрүүд, дугуй зуух, байгалийн хатаалт бүхий улирлын ажиллагаатай ердийн керамик тоосго, индукцийн зуух бүхий арматур, хуванцар цонх хаалганы жижиг үйлдвэрүүдийн техник технологийг шинэчлэх	Технологийн шинэчлэл хийх үйлдвэрийн төсөл	Ус, цахилгаан, дулааны хэмнэлттэй, байгаль орчинд хор нөлөөгүй технологийг нэвтрүүлсэн байна. Хүлэмжийн хийн ялгарлыг багасгах шинэ техник технологи нэвтрүүлсэн үйлдвэрийн тоо Бууруулсан хүлэмжийн хийн ялгарлын хэмжээ (мян.тн. CO ₂ экв.)	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ	МХЕГ БОАЖЯ	I ээлж: 2021- 2025 II ээлж: 2025- 2030
2.2.4	Олон улсын гэрээ конвенцоор хориглосон, хязгаарласан бодис агуулсан барилгын материал, тоног төхөөрөмжийн ашиглалтыг хязгаарлах	Аж ахуйн нэгж, байгууллагад хариуцлага тооцох журам	Ашиглахыг хориглосон барилгын материал, тоног төхөөрөмжийн тоо Бууруулсан хүлэмжийн хийн ялгарлын хэмжээ (мян.тн. CO ₂ экв.)	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ	БОАЖЯ МХЕГ	2021- 2025
Үйл ажиллагааны чиглэл 2.3: Хүлэмжийн хийн ялгарал бага, эрчим хүчний хэмнэлттэй барилга, инженерийн дэд бүтцийн хангамжийг бий болгож, нэмэгдүүлнэ.						
2.3.1	Гэр хорооллын бүсэд нөөцийн хэмнэлттэй нийгмийн болон инженерийн дэд бүтцийг цогцоор барьж байгуулах	Сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг болон инженерийн дэд бүтцийн шугам сүлжээ	1.Төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбогдсон: - нам даралтын халаалтын зуухны тоо - ус түгээх байрны тоо - дулаан болон ариутгах татуургын шугамын урт (км), - сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжийн тоо	БХБЯ-ны НААИДББХЗГ	ЭХЯ АНЗД	I ээлж: 2021- 2025 II ээлж: 2025-2030

				<p>2. Буулгасан нам даралтын халаалтын зуух, нүхэн жорлонгийн тоо</p> <p>3. Бууруулсан хүлэмжийн хийн ялгарлын хэмжээ (мян.тн. CO₂ экв.)</p> <p>Нүүрс болон сэргээгдэх эрчим хүч хосолсон технологид шилжсэн нам даралтын халаалтын зуухны тоо, тухайн зууханд холбогдсон барилгын тоо</p> <p>Нүүрс болон сэргээгдэх эрчим хүч хосолсон технологи бүхий нам даралтын халаалтын зуухны хүчин чадлын хэмжээ (кВт)</p> <p>Бууруулсан хүлэмжийн хийн ялгарлын хэмжээ (мян.тн. CO₂ экв.)</p>	<p>БХБЯ-ны НААИДБХЗГ</p>	<p>ЭХЯ АНЗД</p>	<p>I ээлж: 2021-2025</p> <p>II ээлж: 2025-2030</p>
2.3.2	<p>Нам даралтын халаалтын зуух бүхий барилгуудын дулаан хангамжийг нүүрс болон сэргээгдэх эрчим хүч хосолсон технологид шинэчлэх загвар төслийг хэрэгжүүлэх</p>		Загвар төсөл				
2.3.3	<p>Барилгын халаалтад газрын гүн (1,500м-ээс доош)-ий дулааныг төвлөрсөн бус дулаан хангамжийн системд ашиглах ТЭЗҮ-ийг боловсруулж, загвар төсөл хэрэгжүүлэх</p>		ТЭЗҮ, загвар төсөл	Газрын гүний дулаанд холбогдсон барилгын тоо, ашиглаж буй гүний дулааны хэмжээ (кВт)	<p>ЭХЯ АНЗД</p>	<p>БХБЯ-ны НААИДБХЗГ</p>	2021-2023
2.3.4	<p>Улаанбаатар хот, аймаг, орон нутгийн</p>		ТЭЗҮ	Байгаль орчинд хор нөлөөгүй шинэ техник	<p>БХБЯ-ны НААИДБХЗГ</p>	<p>БОАЖЯ</p>	2021-2025

ариутгах цэвэрлэх байгууламжид технологийн шинэчлэл хийх, шинээр барьж ашиглалтад оруулах	татуурга,	технологи нэвтрүүлсэн цэвэрлэх байгууламжийн тоо Сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжид холбогдсон хүн амын эзлэх хувь Бууруулсан хүлэмжийн хийн ялгарлын хэмжээ (мян.тн. CO ₂ экв.)	АНЗД	
---	-----------	---	------	--

Үйл ажиллагааны чиглэл 2.4: Ашиглагдаж байгаа хуучин барилгуудыг дулаалах замаар дулаан алдагдлыг бууруулна.

2.4.1	Барилгын дулаан хамгаалалт” /БНБД 25-01-20/-ын дагуу хийсэн эрчим хүчний аудитын дүгнэлтээр D, E ангилалд хамаарагдсан барилгуудыг дулаалах төсөл хэрэгжүүлэх: <ul style="list-style-type: none"> • төрийн болон орон нутгийн өмчийн • хувийн өмчийн 	Төсөл	Дулаалж, ангилал ахиулсан барилгын тоо Бууруулсан хүлэмжийн хийн ялгарлын хэмжээ (мян.тн. CO ₂ экв.)	БХБЯ-ны БМҮБХЗГ	ЭХЗХ Холбогдох төрийн байгууллага, Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага 2021-2025
2.4.2	MNS 6877:2020, “Гэр бүлийн хэрэгцээний зориулалттай газрын ашиглалтад тавих ерөнхий шаардлага” гэр стандартыг хорооллын нэг айлын орон сууцны барилгад мөрдүүлэх, хяналт тавьж ажиллах		Дулаалсан нэг айлын орон сууцны барилгын тоо Цахилгааны жилийн хэрэглээ (кВт) Нүүрсний жилийн хэрэглээ (тн)	БХБЯ-ны ХБГХБХЗГ ГЗБГЗЗГ БХТ	АНЗД НХБХГ НГЗБА 2021-2030

Зорилт 3: Уур амьсгалын өөрчлөлтөөс улбаатай байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдэлд барилга, хот байгуулалтын салбарын бэлэн байдлыг хангаж, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох чадварыг нэмэгдүүлэх

Үйл ажиллагаа 3.1: Уур амьсгалын өөрчлөлтөд тэсвэртэй хот төлөвлөлтийг хөгжүүлнэ.

3.1.1	Ногоон хот, суурины үнэлгээний олон улсын туршлагыг судлах, хот, суурин газарт нэвтрүүлэх боломжийг судлах	Судалгааны тайлан	Олон улсын сайн туршлагад үндэслэн Монгол Улсын онцлог нийцсэн, хот суурины үнэлгээний аргачлалыг тодорхойлох судалгаа хийгдсэн байна.	БХБЯ-ны ХБГХБХЗГ БХТ	ГЗБГЗЗГ БОАЖЯ	2022-2023
3.1.2	Ногоон хот, суурины үнэлгээний аргачлалын дагуу хот, суурин газрыг үнэлэх	Үнэлгээний тайлан, үр дүн	Үнэлгээнд хамрагдсан хот, суурин газрын тоо	БХБЯ-ны ХБГХБХЗГ	БОАЖЯ АНЗД ГЗБГЗЗГ БХТ	2026 ОНООС эхлэн 2 жил тутам
	Хот, суурин газарт уур амьсгалын өөрчлөлтийн эмзэг байдал, эрсдэлийн үнэлгээ хийх чиглэлээр олон улсын туршлага, аргачлал, норм, стандартыг судлах	Судалгааны тайлан	Олон улсын сайн туршлагад үндэслэн Монгол Улсын онцлог нийцсэн, уур амьсгалын өөрчлөлтийн эмзэг байдал, эрсдэлийн үнэлгээ аргачлалыг тодорхойлох судалгаа хийгдсэн байна.	БХБЯ-ны ХБГХБХЗГ	БОАЖЯ ГЗБГЗЗГ БХТ	2022-2023
3.1.3	Хот, суурин газарт уур амьсгалын өөрчлөлтийн эмзэг байдал, эрсдэлийн үнэлгээ хийх	Уур амьсгалын өөрчлөлтийн эмзэг байдал, эрсдэлийн үнэлгээний тайлан	Үнэлгээнд хамрагдсан хот, суурин газруудын тоо	БХБЯ-ны ХБГХБХЗГ	БОАЖЯ, АНЗД ГЗБГЗЗГ	2025-2027
3.1.4	Хот, суурин газарт уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицэх төлөвлөгөө боловсруулж, хэрэгжүүлэх	Дасан зохицох төлөвлөгөө	Дасан зохицох төлөвлөгөө боловсруулж, хэрэгжүүлсэн хот, суурин газруудын тоо	БХБЯ-ны ХБГХБХЗГ НААИДББХЗГ	БОАЖЯ АНЗД ГЗБГЗЗГ БХТ НХБХГ аймгуудын ГХБХБГ	2028-2030

Үйл ажиллагаа 3.2: Уур амьсгалын өөрчлөлтөд тэсвэртэй барилга, барилгын материалын үйлдвэрлэлийг хөгжүүлнэ.

3.2.1	Ногоон барилгын материалыг үнэлж, шошгожуулна.	Бүтээгдэхүүний шошго	Шошгожуулалтад хамрагдсан бүтээгдэхүүний тоо	БХБЯ-ны БММҮБХЗГ	БОАЖЯ	2021-2025
3.2.2	Барилга, материалын үйлдвэрлэлд системийг замаар хог хаягдлын хэмжээг менежментийг сайжруулна. - Дахин боловсруулах /Recycle/ - Дахин ашиглах /Reuse/ - Хэмнэж багасгах /Reduce/	Барилга, барилгын материалын үйлдвэрлэлд 3R систем нэвтрүүлэх эрх зүйн баримт бичиг	-Дахин боловсруулсан хог хаягдлын эзлэх хувь 2025 онд 27%, 2030 онд 40% -Дахин ашигласан барилгын материалын тоо хэмжээ /хувиар/ -Хэмнэж багасгасан барилгын материалын тоо хэмжээ /хувиар/	БХБЯ-ны БММҮБХЗГ	БОАЖЯ НЗДТГ ТББ Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага	2021-2030
Үйл ажиллагаа 3.3: Уур амьсгалын өөрчлөлтөд тэсвэртэй барилга, инженерийн дэд бүтцийн хангамжийг бий болгож, нэмэгдүүлнэ.						
3.3.1	Хэрэглэгчийн ус, дулааны шугам сүлжээнд ухаалаг тоолуур суурилуулж, тухайн барилгын хүлэмжийн хийн ялгарлыг хэмжих, тайлагнах, нотлох суурь мэдээллийг бүрдүүлэх	Тоолууржуулалт	Тоолууржуулалтад хамрагдсан хэрэглэгчдийн тоо Хэрэглэсэн халаалтын дулааны эрчим хүчний хэмжээ (кВтц/(м²жил)) Хэрэглэсэн усны хэмжээ м³/жилд	БХБЯ-ны НААИДББХЗГ	ЭХЯ УСУГ АНЗД Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага	I ээлж: 2021-2025 II ээлж: 2025-2030
3.3.2	Барилгын менежментийн систем (BMS), Эрчим хүчний менежментийн систем (BEMS, HEMS)-ийг нэвтрүүлэх	Гарын авлага, удирдамж	Барилгын менежментийн системийг нэвтрүүлсэн барилгын тоо Эрчим хүчний менежментийн системийг нэвтрүүлсэн барилгын тоо	БХБЯ-ны БММҮБХЗГ	ЭХЗХ Эрчим хүчний аудитын байгууллага	2021-2023
3.3.3	Алслагдсан хот, суурин газар дахь төрийн өмчийн барилга (сургууль,	Эрчим хүчний хосолсон систем	Эрчим хүчний хосолсон систем бүхий барилгын тоо	БХБЯ-ны НААИДББХЗГ	ЭХЯ АНЗД	I ээлж: 2021-2025

	цэцэрлэг, эмнэлэг)-д сэргээгдэх эрчим хүчний үүсгүүр бүхий цахилгаан хураагуур суурилуулсан хосолсон эрчим хүчний эх үүсгүүртэй болгон цахилгаан тасалдах эрсдэлийг бууруулах технологи нэвтрүүлэх		сургууль, цэцэрлэг, эмнэлгийн тоо Хийн түлшний технологи бүхий сургууль, цэцэрлэг, эмнэлгийн тоо		II ээлж: 2025-2030
Үйл ажиллагаа 3.4: Барилга байгууламжийг шинэчлэн сайжруулснаар уур амьсгалын өөрчлөлтийг тэсвэрлэх чадварыг нэмэгдүүлнэ.					
3.4.1	Барилга байгууламжид газар хөдлөлтийн тэсвэрлэлтийн үнэлгээ хийж, паспортжуулах ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх	Үнэлгээ, Паспортжуулалт	Үнэлгээ, паспортжуулалтад хамрагдсан барилгын тоо	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ	ОБЕГ АНЗД 2021-2025
3.4.2	Барилга байгууламжид эрчим хүчний аудит хийх замаар барилгын эрчим хүчний хэрэглээний ангилал, зэрэглэлийг (Барилгын дулаан хамгаалалт) /БНБД 25-01-20/-ын шаардлагад нийцүүлэн) тогтоох судалгааг хийж гүйцэтгэх, эрчим хүчний хэмнэлттэй барилгыг үнэлж, гэрчилгээжүүлэх, мэдээллийн санд бүртгэх	Эрчим хүчний хэрэглээний гэрчилгээ	Эрчим хүчний хэрэглээний гэрчилгээтэй барилгын тоо ангилал, зэрэглэл	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ, СМТХ ЭХЗХ ҮХХ Аудитын байгууллага	2021-2023
3.4.3	Угсармал орон сууцны барилгыг дулаалах	Төсөл	Төсөлд хамрагдах угсармал орон сууцны тоо /Улаанбаатар хотод/ I ээлжинд 258 блок II ээлжинд 692 блок	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ НААИДББХЗГ НЗДТГ СӨХ-д, иргэд	I ээлж: 2021-2025 II ээлж: 2025-2030

				Төсөлд хамрагдах угсармал орон сууцны тоо /орон нутагт/: 293 барилга	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ НААИДББХЗГ	АЗДТГ СӨХ-д, иргэд	2025-2030
3.4.4	Ашиглалтын шаардлага хангахгүй болсон барилгыг буулган, дахин төлөвлөж, барилгажуулах төслийг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх	Төсөл		Буулгасан барилгын тоо Шинээр баригдсан барилгын тоо	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ НААИДББХЗГ	МХЕГ АНЗД	2021-2025
Зорилт 4: Барилга, хот байгуулалтын салбарын “ногоон” санхүүжилтийг нэмэгдүүлэх							
Үйл ажиллагааны чиглэл 4.1: Эрчим хүчний хэмнэлттэй, ногоон барилгыг дэмжих хөнгөлөлттэй зээл, татвар, урамшууллын тогтолцоог бий болгоно.							
4.1.1	Барилга, хот байгуулалтын салбарт “Ногоон, тогтвортой” хөрөнгө оруулалт бий болгох суурь судалгаа боловсруулах	Барилга, хот байгуулалтын салбарт “Ногоон, тогтвортой” хөрөнгө оруулалт бий болгох суурь судалгааны тайлан	Улсын төсөв, хувийн хэвшил, олон улсын хөгжлийн хамтын ажиллагааны зэрэг байгууллагаас санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, зориулалт, эх үүсвэр тодорхойлогдсон байна.	БХБЯ-ны СХОГ БТГ ББМУБХЗГ	СЯ		2022-2023
4.1.3	Ногоон барилга, барилгын материалыг дэмжих оновчтой санхүүгийн хөшүүргийг нэвтрүүлэх	- Ногоон зээл, санхүүжилтийн хөтөлбөр - Ногоон ипотекийн хөтөлбөр - Ногоон батлан даалтын сангийн тогтолцоо - Ногоон даатгалын тогтолцоо г.м.	Хамрагдсан хуулийн этгээд, иргэдийн тоо, санхүүжилтийн хэмжээ, сая төг. Ногоон барилгын материалын тоо	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ БТГ СХОГ	СЯ Монголбанк СЗХ МБХ		2022-2030
Зорилт 5: Барилга, хот байгуулалтын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарлыг хэмжих, тайлагнах, нотлох системийг бүрдүүлэх							

Үйл ажиллагаа 5.1: Барилга, хот байгуулалтын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарлыг хэмжих, тайлагнах, нотлох тогтолцоо, бүтцийг бүрдүүлнэ.					
5.1.1	Барилга, хот байгуулалтын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарлыг хэмжих, тайлагнах, нотлох үүрэг хүлээх төрийн байгууллага, нэгжийн бүтэц, орон тоо, дүрмийг батлах, тогтолцоо бүрдүүлэх	Засгийн газрын тогтоол	Барилгын хүлэмжийн хийн ялгарлыг хэмжих, тайлагнах, нотлох байгууллага, нэгж тодорхой болж, тогтолцоо бүрдсэн байна. Тухайн барилгаас ялгаруулах хүлэмжийн хийн ялгарлын дээд хэмжээг барилгын ангилал, талбайн хэмжээгээр тогтоосон байна.	БХБЯ-ны ТЗУГ БМҮБХЗГ	БОАЖЯ ЭХЗХ АНЗД БХТ 2021- 2023
5.1.2	Хүлэмжийн хийн тооллогын цахим системд холбогдосгүй бие даасан дулаан хангамжийн эх үүсвэртэй гэр, орон сууц, олон нийт, иргэний барилгыг судалгаанд хамруулж бүртгэх, тухайн иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага сайн дураар хүлэмжийн хийн ялгарлыг тайлагнах тогтолцоог бүрдүүлэх	Судалгааны ажлын тайлан, бие даасан дулаан хангамжийн эх үүсвэртэй барилгуудын бүртгэл, хүлэмжийн хийн ялгарлыг тайлагнах тогтолцоог бүрдүүлэх сургалт	Бие даасан дулаан хангамжийн эх үүсвэртэй барилгуудын тоон мэдээлэл, бүртгэл хийгдэж, хүлэмжийн хийн ялгарлыг тайлагнах тогтолцоо бүрдсэн байна. Сургалтад хамрагдсан иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо	БХТ АНЗД БХБЯ-ны БМҮБХЗГ	2022- 2025
Үйл ажиллагаа 5.2: Хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах, дасан зохицох арга хэмжээний үр дүн, санхүүгийн урсгал, үр ашгийг хэмжих, тайлагнах, нотлох системийг бүрдүүлнэ.					
5.2.1	Барилга, хот байгуулалтын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарал их барилга өмчлөгч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагууд хооронд	Карбон /хүлэмжийн хийн/ худалдааны журам	Туршилтын худалдаа	БХБЯ-ны БМҮБХЗГ	ЭХЗХ Донор байгууллага уд, иргэд, аж ахуйн нэгж 2021- 2030

	карбон /хүлэмжийн хийн/ худалдаа хийх боломжийг судлах, турших, нэвтрүүлэх								
5.2.2	Барилгын эрчим хүчний хэмнэлттэй технологийн өртөг, үр нөлөөний шинжилгээ хийх	Өртөг, үр нөлөөний шинжилгээний тайлан	Тайланг 3 жилд нэг удаа гаргасан байна.	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ СХОГ	БХТ	2022-2025			
5.2.3	“Хамтарсан кредит олгох механизм”-ыг барилга, хот байгуулалтын салбарт нэвтрүүлэх боломжийг судлах	Судалгаа, Барилгын төсөл	Бууруулсан хүлэмжийн хийн ялгарлын хэмжээ (мян.тн. CO ₂ экв.)	БХБЯ-ны ББМУБХЗГ	БОАЖЯ Японы хамтран ажиллагч байгууллага, компани, Төсөл хэрэгжүүлэгч	2022-2025			
Үйл ажиллагаа 5.3: Статистик тоо баримт, өгөгдөл, мэдээллийн чанар, удирдлагыг сайжруулна.									
5.3.1	НАМА төслийн хүрээнд боловсруулсан Хүлэмжийн хийн тооллогын цахим систем (www.ghgconstruction.gov.mn) вэб сайтыг ашиглах боломжийг бүрдүүлж, барилга, хот байгуулалтын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарлыг хэмжих, нотлох, тайлагнах нэгжийн үйл ажиллагааг жигдрүүлэх	Хүлэмжийн хийн тооллогын цахим систем, мэдээллийн сан	Хүлэмжийн хийн тооллогын цахим системийг ашиглан барилга, хот байгуулалтын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарлыг хэмжих, нотлох, тайлагнах боломж бүрдсэн байна. Бүртгэгдсэн барилгын тоо Барилга, хот байгуулалтын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарлын хэмжээ (мян.тн. CO ₂ экв.)	БХБЯ-ны НААИДББХЗГ БХТ	ҮСХ	2021			
5.3.2	Хүлэмжийн хийн тооллогын цахим системийг хөгжүүлэх	БХБ-ын сайдын тушаал	Цахим мэдээллийн санг хөтлөх, мэдээллийг архивлах	БХБЯ-ны ТЗУГ-ын СМТХ	ҮСХ	2021-2022			

	<p>тогтолцооны өдөр тутмын үйл ажиллагаа, серверийн найдвартай ажиллагаанд тогтмол хяналт тавих, мэдээллийн санг хөтлөх журам, мэдээллийг архивлах гарын авлага, удирдамжийг боловсруулах</p>		<p>удирдамжаар хангагдсан байна.</p>	<p>БХТ</p>	
<p>Үйл ажиллагаа 5.4: Хүлэмжийн хийн ялгарлыг хэмжих, тайлагнах, нотлох чиглэлээр чадавхыг бэхжүүлнэ.</p>					
<p>5.4.1</p>	<p>Барилга, хот байгуулалтын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарал, бууралт, санхүүжилт, хэмжих, нотлох, тайлагнах чиглэлээр ажиллаж буй төрийн албан хаагчдыг чадавхжуулах</p>	<p>Сургалтын хөтөлбөр</p>	<p>Сургалтад хамрагдсан ТАХ-дын тоо</p>	<p>БХБЯ-ны ТЗУГ БХТ</p>	<p>БОАЖЯ, АНЗД ЭХЗХ</p> <p>Жил бүр</p>
<p>5.4.2</p>	<p>Бие даасан дулаан хангамжийн эх үүсвэртэй гэр, орон сууц, олон нийт, иргэний барилга өмчлөгчдөд хүлэмжийн хийн ялгарлыг хэмжих, тайлагнах талаар сургалт зохион байгуулах</p>	<p>Сургалтын хөтөлбөр</p>	<p>Сургалтад хамрагдсан хүний тоо</p>	<p>БХБЯ-ны ТЗУГ ББМУБХЗГ БХТ</p>	<p>АНЗД БОАЖЯ ЭХЗХ</p> <p>Жил бүр</p>